

toate și-au însușit, fiecare într-un fel propriu, experiența activității de orientare realistă a teatrelor muzicale. Acest lucru, foarte util pentru operele noi, a fost însă în ultimul timp favorabil interpretărilor noi foarte interesante a lucrărilor din moștenirea clasică. Trebuie menționată în mod deosebit în această ordine de idei activitatea Operei din Leipzig sub conducerea directorului de operă Joachim Herz. Herz a prezentat cu cîva timp în urmă o foarte originală montare a operei *Xerxes* de Georg Friederich Händel, primită cu multă plăcere de public, în care trăsăturile bufe ale lucrării au fost interpretate în mod strălucit. Herz a pornit acum și la o nouă studiere a *Inelului Nibelungilor* de Richard Wagner. Pentru prima oară în istoria interpretării acestei Tetralogii s-a căutat aci să se scoată scenic în evidență, cu succes, convingător, tendința consecvent anticapitalistă a muzicii, să se arate că lumea zeilor, uriașilor și piticilor germani evocată de Wagner nu este altceva decît o reproducere stranie a contradicțiilor insolubile ale lumii capitaliste, ale însuși timpului lui Wagner. În felul acesta *Walhalla* din *Aurul Rinului* care a fost prezentată de curînd în premieră, nu mai apare ca cetate mistică, solemnă a eroilor, ci ca simbol pompos al erei wilhelmiene, amintind prin stilul arhitectural de perioada după 1870.

Cu un asemănător spirit pătrunzător realist-critic a înscenat acum cîva timp Ruth Berghaus, directoarea Ansamblului Berlinez, la Opera Germană de Stat din Berlin *Bărbierul din Sevilla* de Rossini — nu ca un regal luxuriant de bel canto, ci ca o bufonadă ironic-critică cu clară tendință socială.

Aci se evidențiază strădania permanentă a artiștilor din R.D.G. de a nu merge în continuare fără critică pe căi vechi bătătorite, ci de a căuta și experimenta, conform cerințelor societății socialiste în dezvoltare, noi căi ale interpretării. Această trăsătură spre o relație vie între artă și societate, care tinde către ridicarea unor noi probleme care caută alte rezolvări, este în momentul de față hotărîtoare pentru întreaga tendință a vieții muzicale din R.D.G. atît în domeniul interpretării, cît și în cel al creației. De la cel de-al II-lea Congres al muzicii din R.D.G., care a dezbătut, în baza indicațiilor celui de al VII-lea Congres al Partidului Socialist Unit German, starea actuală și dezvoltarea viitoare a vieții muzicale, această efervescență creatoare a cuprins pe toți artiștii și este de sperat că ea se va reflecta în numeroase opere noi și emoționante, ca și în interpretări profunde, pătrunse de spiritul actualității operelor umaniste din moștenirea muzicală.

HANSÜRGEN SCHAEFER

(în românește de Nadejda Vilcu),

FESTIVALURI INTERNAȚIONALE

„Orfeul de aur”—R. P. Bulgaria

La Slancev Briag, localitatea aflată pe litoralul R. P. Bulgaria, s-a desfășurat, între 3 și 7 iunie, cea de a doua ediție a Festivalului internațional al cîntecului de muzică ușoară „Orfeul de aur”, manifestare de prestigiu în lumea întreagă. Actuala ediție a prezentat, în patru seri consecutive, patrusprezece piese inedite ale compozitorilor bulgari, în interpretarea a treizeci și unu de cîntăreți din douăzeci și șapte de țări.

Referindu-ne la recitalurile din a doua parte a serilor de festival, vom spune că, fără îndoială, momentul cel mai bun l-a oferit Salena Jons (S.U.A.) una din cîntărețele tinere cele mai cunoscute și prețuite în patria sa, al cărei program a fost alcătuit din songuri și piese de jazz. Voce pregnantă, puternic colorată și folosită cu dezinvoltura unei tehnici perfect puse la punct, ea a stîrnit aplauze îndelungi.

La un nivel tot atît de înalt s-a prezentat cuplul alcătuit din cîntăreții de culoare Mac și Kate Kisson (Marea Britanie).

Recitalul lui Gianni Morandi, acompaniat de o formație instrumentală proprie, s-a bucurat de o primire entuziastă. Popularul cîntăreț italian și-a alcătuit programul din cîteva mari succese ale sale, ca și din melodii noi, cărora le-a conferit acea căldură comunicativă, realizată nu prin vreun artificiu paramuzical, ci printr-o sinceritate convingătoare ce-l prinde atît de bine pe acest artist.

Orchestra de estradă a Radiodifuziunii din Erevan (URSS) s-a evidențiat printr-un rar elan ritmic și o deosebită sensibilitate pentru timbrurile instrumentale. În repertoriul ei, interesant și variat, am aplaudat și o piesă românească, într-un aranjament special scris pentru această mare orchestră de dans.

Tereza Kesovia (Jugoslavia), a impresionat prin vivacitatea ei temperamentală, prin inteligența alegere a melodiilor cîntate, în timp ce Helena Vondrackova (Cehoslovacia), s-a remarcat prin virtuozitatea vocală și dramatică.

Concursul de interpretare a constituit capitolul cel mai impresionant, prin numărul mare și calitățile diferite — unele de răspioată valoare artistică — ale concurenților. Marele trofeu „Orfeul de aur” a fost obținut de tînăra cîntăreață suedeză Lena Erickson, cu o voce frumoasă și clară și un stil personal de interpretare.

Premiul I a fost conferit *ex aequo* lui Frankie Stevens (Marea Britanie) și Sofiei Rotaru (URSS). Primul, o personalitate captivantă, cu un timbru vocal de o rară frumusețe, a cucerit prin sinceritate, franchețe și o îndrăzneală de bun gust a interpretării. Sofia Rotaru, din R.S.S. Moldovenească, a impresionat prin muzicalitatea uimitoare înăscută, prin naturalețea comportării scenice.

Premiul II, *ex aequo* și acesta, a încununat calitățile lui Miro Ungar (Jugoslavia), soțul Terezei Kesovia, și ale Aylei Alsan (Turcia). Ungar e un interpret bun și sigur pe sine, avînd darul de a „amplifica” semnificația cîntecelor și de a afla pentru ele o rezonanță imediată în ascultători. Cîntăreața turcă, o fire profundă și sensibilă — considerată în țara ei una din cele mai bune interprete în teatrul drama-

tic — face parte din categoria atât de rară a interpretelor capabile să dramatizeze cu noblețe și cu o extraordinară putere de convingere, de felul polonezei Ewa Demarczyk.

Premiul III a fost atribuit cântărețului Mary Cristy (Luxemburg) și cântăreței Donika Venkova (Bulgaria), iar o mențiune specială a obținut— pe merit, Alison McCallum (Australia).

Muzica noastră ușoară a fost prezentată la festivalul bulgar prin Dida Drăgan, interpretă talentată, care n-a izbutit însă să dea, în seara competiției, întreaga măsură a posibilităților sale, se pare încă nu suficient de bine stăpînite.

Concurs pentru tinerii muzicieni-Montreal

În august 1963 Institutul Internațional de Muzică din Canada a hotărît să organizeze un Concurs Internațional pentru tinerii muzicieni (pian, vioară, canto), concurs acceptat, datorită nivelului său ridicat, în 1966, în Federația Concursurilor Internaționale de muzică din Geneva.

Am primit cu toată plăcerea invitația ce mi-a fost făcută pentru a participa ca membru în juriu, la concursul consacrat în acest an cîntecului, desfășurat între 28 mai și 12 iunie 1973.

Am fost astfel alături de soprana Dame Eva Turner, azi în vîrstă de 82 ani, artista preferată a lui Arturo Toscanini la Scala din Milano, în operele lui Verdi, Puccini, ale lui Wagner, parteneră prețuită de Aureliano Pertile și a tenorului Martinelli, de soprana franceză Janine Michau care a dus faima artei interpretative pe cele mai mari scene ale lumii, cu 30 de ani în urmă și pe scena Operei Române în *Lakme*, *Bărbierul*, *Manon*, etc. Din partea R.F. Germania a participat bas-baritonul Hans Hotter, aplaudat Wotan și Hans Sachs la Bayreuth, Viena, München, Paris, Berlin. Canada a fost reprezentată de Gaston Germain, azi directorul general al Centrului de artă din Orford J.M.C. (Tineretul Muzical Canadian).

Patruzeci de concurenți din 14 țări au fost înscrși inițial. Din partea României a participat Gh. Emil Crăsnaru, acompaniat la pian de Marta Joja.

Dificultățile concursului din Montreal sînt bine cunoscute în cercurile muzicale de pretutîndeni, exigențele formulate făcînd ca cei mai mulți tineri să ezite, hotărîndu-se foarte greu să participe.

În prima etapă, concurenții trebuie să interpreteze o arie dintr-o cantată sau oratoriu de J. S. Bach sau Händel, trei arii de operă, două lieduri și două melodii cu caracter contrastant, o arie sau un lied de un compozitor contemporan din țara de origine a fiecărui participant. În etapa a doua, o lucrare de Mozart, o arie de concert sau un fragment dintr-un oratoriu, un rol întreg de operă, un ciclu complet de lieduri. În etapa finală, o arie de Mozart, o melodie sau un lied (ales din 27 compozitori), o mare arie de operă (aleasă din 22 compozitori) o lucrare inedită, comandată anume pentru concurs, a unui com-

Ni s-a părut că numărul tinerilor interpreți de gen, temeinic pregătiți și înzestrați cu personalitate artistică precis conturată crește într-un ritm viu pe toț globul, odată cu perfecționarea mijloacelor tehnice de captare și difuzare a muzicii și cu exigențele firească sporite ale publicului. Trebuie să apreciem în mod obiectiv meritele acestui festival din țara vecină și prietenă, care contribuie eficient la înnobilarea muzicii ușoare și a artei interpretării ei printr-un concurs complex și printr-o încurajare remarcabilă a talentelor adevărate.

MIȘU IANCU

pozitor canadian. Lucrările au trebuit interpretate în limba originală și din memorie, iar ariile și oratoriile au trebuit cîntate riguros în tonalitatea originală.

După prima etapă, din cei 33 de concurenți prezenți au fost eliminați 17, iar după etapa a 2-a au fost admiși să ia parte în etapa finală numai 9.

Membrii juriului au avut latitudinea să aprecieze absolut personal calitățile și defectele concurenților.

Asistența enormă, prezentă la toate etapele, aștepta cu nerăbdare anunțarea rezultatului etapei finale, terminată după miezul nopții. Pînă la 3 dimineața s-a procedat la calcularea punctelor după care, directoarea generală, Monique Marcil, i-a prezentat pe premiați. Primul premiu de onoare, Gh. Emil Crăsnaru, România (31 de ani). Soprana sovietică Makwala Karashvili, premiul al doilea (31 de ani). Baritonul sovietic Vladimir Malchenko (28 ani) împreună cu mezzosoprana Carole Walters U.S.A. (29 de ani), premiul al treilea și al patrulea. Elis Brent (26 de ani) bariton U.S.A. premiul 5, Sigfried Lorenz (26 de ani) bariton, R.F. Germania împreună cu Gary Kendal, bas bariton U.S.A. (29 ani) premiul 6 și 7. Basul Maurice Brown (33 ani) Canada, premiul 8 și Gennady Piniaddgini, URSS, premiul al 9-lea.

Pentru cea mai bună interpretare a lucrării *Arcana*, a compozitorului canadian Schafer s-a oferit un premiu special sopranei sovietice Karashvili.

Însușirile lui Gh. Emil Crăsnaru au fost apreciate în mod superlativ de către juriu.

Criticul Claude Gingers declară, între altele, în ziarul „La presse Montreal” din 13 iunie a.c.: „Crăsnaru a făcut din nou să-i fie admirată vocea bogată, puternică și flexibilă, dovedind o mare înțelegere a rolurilor abordate și o mare dezinvoltură în scenă”.

La anunțarea rezultatului am simțit fiorul binefăcător al unei imense bucurii ce rareori îți este dat să o trăiești.

Iar ca amintire de neuitat: în seara concertului de gală în fața sălii arhipline președintele concursului a înmînat pe scenă diplomele cu premiile laureaților, ce aveau în mijlocul lor pe Crăsnaru, cu un coș de flori purtînd tricolorul României...

În aplauze prelungite, președintele concursului subliniind și prezența ambasadorului României aflat în sală, publicul a aclamat îndelung pentru România.

EMIL MARINESCU